

دغدغهای که حمایت نشد

نویسنده و کارگردان جوان مشهدی از بی توجهی مسئولان فرهنگی به اثرش که با موضوع جانبازان اعصاب و روان است و در مرحله پیش تولید متوقف مانده می گوید

سمیرا شاهیان

s.shahian@shahraranews.ir

فیلم بلند، جانباز، که قرار بوده به مشکلات قهرمانان دفاع مقدس و جانبازان اعصاب و روان بپردازد چندی است در مرحله پیش تولید متوقف شده است. علت تعطیل شدن مراحل ساخت اثری در زائر دفاع مقدس که طرف داران خودش را هم دارد همان قصه تکراری نبود حمایت مالی و هزینه های تولید است. البته این بار بابتی اعتمادی مسئولان رادر بخش های مختلف به فیلم سازانی که قدم در راه ساخت فیلم بلند گذاشته اند و نخستین تجربه شان را از سر می گذرانند هم اضافه کرد.

علی شکوفه، در دانشگاه کارگردانی سینما خوانده است و تا کنون دو مستند با عنوان های « تا انتخابات، و با خبرنگاران» (در پنج قسمت) را ساخته است که هر دو از شبکه های تلویزیونی پخش شده اند. او همچنین بیش از ۲۰سال دست به قلم است و ۲رمان چاپ شده به نام های «جن عاشق می شود، و حرف های خودمانی، دارد. «یک عاشقانه ساده، نام رمان دیگری از این نویسنده و در دست چاپ است. در ادامه گپ و گفت ما با این فیلم ساز جوان مشهدی را می خوانید.

محمد عنبرسوز

«قبله عالم، به کارگردانی حامد محمدی، از سریال های موج تازه شبکه نمایش خانگی است که تا کنون تنها چهار قسمتش پخش شده، ولی سه بار با تأخیر در پخش روبه روروشده است. البته یکی از این موارد به ایام عزاداری عاشورا مربوط می شودبا توجه به محتوای طنز سریال، کاملا طبیعی و پیش بینی شدنی بود. با این حال، دوبار پخش نشدن یک سریال در طول تنها چهار، پنج قسمت، اتفاقی طبیعی و هضم شدنی برای مخاطبان نیست. در این مطلب نگاهی داریم به رویکرد کیفی و محتوایی سریال «قبله عالم» که باعث شده حساسیت ها در باره آن زیاد شود.

● سفرسیاسی ناصر

قسمت های اول سریال «قبله عالم» در دربار ناصرالدین شاه قاجار روایت می شد و ماجرا به این ترتیب بود که یک حکیم مرمروز درباری تمهیداتی برای سفر در زمان اندیشیده بود. «قبله عالم، پس از دو قسمت وقت کشی و ایجاد موقعیت های کمدی مرسوم با استفاده از ماجرای بدل شاه، با پخش قسمت سوم وارد فاز تازه ای شد و پنج شخصیت درباری را برای سفر به زمان حال برگزید. ظل الدوله اتابک اعظم، مهد علیا، ناصرالدین شاه قاجار و دو تن از همسرانش کسانی هستند که ناگهپان از زمان حال سردرآورده اند و به همراه نسخه به روزرسانی شده دکتر و افشین چمنزار، سرایدار کاخ، قرار است مجموعه ای از موقعیت های منتقدانه همراه با چاشنی طنزرا شکل بدهند. مشکل «قبله عالم» اما این است که نه تبدیل به کمدی می شودونه می تواند رسالت نقادانه خود را به خوبی تحقق بخشد، بلکه جایی در مرز میان مبالغه و شوخی های دم دستی گیر می افتد.

پیرنگ سفر در مکان، زمان یا حتی فضا یکی از الگوهای محبوب سریال های کمدی ایرانی است که می خواهند وضع موجود را از زاویه افرادی که در ساختار کنونی حل نشده اند، مورد بازبینی انتقادی قرار دهند. سریال «شب های بره» نمونه موفق سفر مکانی شخصیت کیانوش محسوب می شود و

● می خواستم ادای دینی به جانبازان کرده باشم
این نویسنده از روزی می گوید که قصد داشت بافیلم نامه ای پلیسی پادر عرصه ساخت فیلم بلند بگذارد: مدنظرم بود یک فیلم پلیسی بسازم، و به دیداریکی از معوانان سازمان صداوسیماي خراسان رضوی رقوم و او به من پیشنهاد داد فیلمی در ژانر دفاع مقدس تولید کنم. پیشنهاد خوبی بود زیرا پدرم جانبازا اعصاب و روان است و مشکلاتش را با پوست و گوشت و استخوان درک کرده امومی خواستم ادای دینی به این قشر کرده باشم. فیلم نامه را نوشتم و پروانه ساخت آن را هم دریافت و کارهای مقدماتی تولید را شروع کردم. بنا بود بعضی نهادها از این فیلم نامه حمایت کنند. چندی بعد فیلم نامه را پیش همان فرد بردم، اما حمایت با فقط در حد حرف بود.

اومی گوید: متأسفانه بعضی نهاد های متولی که به نوعی ارتباط مستقیم با موضوع جانبازان هم دارند از این فیلم حمایت نکردند. سال ۱۳۹۸ فیلم نامه را به اداره کل بنیاد شهید بردم و با مدیر کل آنجا صحبت کردم. او درخواست من را به معاون فرهنگی اداره راجاع داد و در نهایت از آنجمنار اپیش کارشناس جوانی فرستادند که پاسخ داد از این دست کارها انجام شده است. این در حالی است که در استان ما فیلم بلند در باره جانبازان اعصاب و روان ساخته نشده است و هر چه هست مستند و فیلم کوتاه است.

● خودرو شخصی هزینه پیش تولید فیلم به گفته این کارگردان ساخت آثار نمایشی بلند هزینه های بالایی دارد. اومی گوید:

فیلم بلندی که ما مدنظر داریم بسازیم، دست کم ۶۰۰ تا ۷۰۰ میلیون تومان هزینه دارد. برای همین خودرو شخصی ام را برای هزینه های پیش تولید این فیلم فروختم. جمع زیادی از عوامل هم که پای کار آمدند به خاطر عرقی که به ژانر دفاع مقدس دارند با افتخاری حضور پیدا کردند یا تخفیف زیادی برای من قائل شدند.

● انتخاب بازیگران استانی

علی شکوفه، درباره انتخاب بازیگران می گوید: قصد داشتیم یکی از بازیگران شناخته شده را برای نقش اول انتخاب کنیم، اما احساس کردیم آشنا بودن مخاطبان با چنین بازیگری، ما را از هدفمان که پرداختن به زندگی جانبازان اعصاب و روان است دور می کند. بنابراین تصمیم گرفتیم یکی از بازیگران با تجربه و حرفه ای استان را انتخاب کنیم و به استاد احمد رحانه به عنوان نقش اصلی رسیدیم. نوشین نوروززاده هم در این فیلم حضور خواهد داشت. همچنین از علی انوری یکی از استادان فیلم نامه نویسی درخواست کرده ایم فیلم نامه را بازنویسی کند تا اثری فاخر تولید کنیم.

به گفته این کارگردان، جانبازان دفاع مقدس چند دسته هستند، کسانی که نقص جسمی دارند، کسانی که شیمیایی شده اند و کسانی که شاید در ظاهر سالم باشند، اما از نظر روحی و روانی آسیب زیادی دیده اند، این افراد جانبازان اعصاب و روان هستند. اومی گوید: پدرم با ۱۵ درصد جانبازی یکی از همین افراد است که سه بار در مناطق مختلف از جمله جزیره مجنون مجروح شده است. او

تکثیر و تولید شهرار

بارها در بخش بیماران اعصاب و روان بیمارستان این سینا بستری شده است و مشکلاتش را از نزدیک دیده ام.

این مستند سازی می گوید: یک فرد جانباز اعصاب و روان ۲۵ درصد، فقط مستمری ناچیز و بیمه دارد. نداشتن شغل برای این افراد که درگیری های عصبی زیادی با اعضای خانواده دارند یک مسئله بزرگ است و من تلاش کرده ام در فیلم نامه به این موضوع بپردازم. جانباز فیلم من نمادی از دیگر جانبازان اعصاب و روان است که مشکلاتی دارند و حتی نمی توانند آن ها را بروز بدهند و کسی هم در کشان نمی کند.

اومی گوید: فیلم «جانباز» قرار بوده به عنوان یکی از فیلم های شاخص مشهددر جشنواره ملی فانوس شرکت داده شود، اما حمایتی از آن نشده که این اتفاق بیفتد. از آنجا که این فیلم به بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش های دفاع مقدس هم ارتباط پیدا می کند به آنجا هم مراجعه کردم. در نهایت کمک آن ها به اختصاص یک اتوبوس برای رفت و آمد ۲۵ نفر از عوامل فیلم به محل فیلم برداری ختم شد. شهرداری وقت نیز بنا بود از این فیلم نامه حمایت کند، اما از آنجا که من تا کنون فقط مستند ساخته ام و نخستین بار است ساخت فیلم بلند را تجربه می کنم گفتند حمایت نمی کنند. به اور او نهاد های متولی به فیلم سازان جوان که اولین تجربه ساخت فیلم بلند را پشت سر می گذارند نگاه خوبی ندارند: در بیشتر موارد به گونه ای رفتار می شود که تصور می کنیم باید ابراهیم حامتی کیا باشیم یا پارتی داشته باشیم.

جلفه») ندارد. د دقیقاً مشخص نیست «قبله عالم» تا چه حد دستخوش ممیزی شده، ولی ایده هایی از این دست که زنان نادرالدین شاه قاجار، تنها چند ساعت پس از سفر در زمان، به جست وجودر گوگل و کار با تابلت خومی گیرند، یک شیوه برداخت مضحک (و نه طنز) به شمار می رود.

● از طنز تا متلک

سریال «قبله عالم» مجموعه جدی و تندو تیزی نیست که تا این حد جنجال آفرین شود. این سریال می توانست مثل بسیاری از مجموعه های مشابه مسیر خودش را با نقد دربار قاجار جلو ببرد، با ساختارهای اجتماعی معاصر شوخی کند و معضلات اجتماعی را به چالش بکشد و گاهی هم کنایه ای به موضوعات روز بزند. با این حال، «قبله عالم» به عمد شوخی هایش را به نحوی طراحی می کند که به چشم بیاید و در فضای مجازی دیده شود. استفاده از کلیدواژه های شاعری هم از سوی شخصیت چمنزار هیچ کار کردی جز فرو کاستن یک اثر نمایشی به کلیت های کوتاه ندارد و تنها نتیجه زیاد کردن غلظت شوخی با مسائل مربوط به جنس مخالف نیز دیده شدن مقطعی سریال است که طبیعتاً تاجی مثل چالش ممیزی را در پی دارد. از مجموعه ای حرف می زنیم که در همان قسمت اول با یک متلک بی ربط به یک موضوع سیاسی حاشیه سازی می شود، ولی از نقد موضوعات روز تنها به ظاهر افراد در خیابان، بروکراسی اداری در کلانتری و برنامه های زرد تلویزیونی و همایش هایی با موضوع انرژی مثبت بسنده می کند.

سازندگان این سریال با طرح صریح شوخی های سیاسی خود، حساسیت ها را افزایش داده و حالا آینده «قبله عالم»، در هاله ای از ابهام قرار گرفته است. طبیعتاً ممیزی و نظارت بر شبکه نمایش خانگی یکی موضوع پرچالش است که باید هر چه زودتر تعیین تکلیف شود. با این حال، طنز ملایم و هنری ایجاب می کند که حتی شوخی های گزنده سیاسی و اجتماعی هم در پوششی از مظلیمه قرار گیرند و جوری مطرح شوند که مخاطب به فکر فرورود، نه اینکه همه چیز آن قدر عیان باشد که عموم مخاطبان احساس کنند با اثری بی مبالت طرف هستند.

یادداشت

نهضت سواد رسانه مؤلفه ساز محوری در شهر هوشمند

ملیحه رنگ آمیز طوسی / کارشناس ارشد ارتباطات

خبر کوتاه و مسرت بخش بود، مشهد نخستین شهر هوشمند کشور در تراز جهانی شد. این خبر با واکنش های تئبیتی، تحلیلی و تشویقی بسیاری از سوی صاحب نظران و اعضای ششمین دوره شورای اسلامی شهر مشهد همراه بود، تا آنجا که برخی اعضای هیئت رئیسه شورا اعلام کردند موضوع هایی همچون فناوری های نو، استارت آپ ها، تبدیل کلان شهر مشهد به قطب آی تی کشور و راه اندازی نخستین شهرک هوشمند کشور بخشی از برنامه های شورای ششم است و تحقق نیافتن آن ها به منزله ثبت یک شکست برای مدیریت شهری خواهد شد. اهمیت هوشمند شدن کلان شهر مشهد تا آنجاست که شهرداری مشهد نیز در چشم انداز برنامه پنج ساله خود بر اساس اسناد بالادستی، ضربیه هوشمند کردن فعالیت ها و خدمات خود به شهروندان را تعیین و برای رسیدن به آن برنامه ریزی کرده است.

«شهر هوشمند، شهری است که دارای شش ویژگی یا شاخص شامل «مدیریت هوشمند»، «شهر وند هوشمند»، «محیط زندگی و کار هوشمند»، «اقتصاد هوشمند»، «حمل ونقل هوشمند»، و «انرژی هوشمند» باشد. کشورهای موفق در زمینه شهر هوشمند پس از طی فرآیند شهروندمحوری، فناوری های هوشمند را در شهرها مستقر کرده اند، زیرا برکن اصلی شهر هوشمند، شهر وند هوشمند است و تعریف شهر هوشمند تنها بر مبنای فناوری محوری نیست، اما متأسفانه ویژگی شهروند هوشمند در سایه نظریه رشد هوشمند به فراموشی سپرده شده است. به گونه ای که در قالب این نظریه، اغلب برنامه ریزان و طراحان شهری فقط شاخص های اقتصاد و خدمات هوشمند در شهرها را بررسی کرده و کمتر به سبک زندگی و فرهنگ شهروندان و تأثیر آن بر پیشرفت شهری پرداخته اند. با توجه به این اصل مهم که فناوری ها فرهنگ می آورند، باید هشدار داد که وجود بهترین فناوری ها در شهر هوشمند و تجهیز نشدن شهروندان به مهارت استفاده از آن ها گاه اختلال در سبک زندگی فردی و اجتماعی آنان ایجاد خواهد کرد. بنابراین ضروری است ابتدا اسطح سواد رسانه ای و دیجیتال شهروندان افزایش یابد تا بتوان از فرصت های موجود برای فرهنگ سازی استفاده کرد و آسیب ها را به حداقل رساند و بدین ترتیب شکاف فرهنگی و دیجیتال بین شهروند هوشمند و شهر هوشمند را کاهش داد.

تا امروز کمبود سواد رسانه به عنوان رکن اساسی فرهنگ سازی برای شهروندان هوشمند بر همگان روشن شده، اما متأسفانه دغدغه هادر حد سواد تشریفاتی تنزل یافته و تبدیل به فرهنگ عمومی نشده است. با این روند نمی توان انتظار داشت که آموخته های شهروندان تغییری به سود توسعه و تحول شهر ایجاد کند و چه بسا این نوع سواد مانع فرهنگ سازی باشد. آنچه در این میان راهگشاست، درک تفاوت بین نیاز به آموزش سواد رسانه و نهضت فرهنگ سواد رسانه در این مقطع تأثیر گذار است. مشاهده ها نشان می دهد سواد رسانه در مشهد به الگوهای آموزشی آکادمیک و غیر عملیاتی با تکیه بر کلیات محدود شده است و مسئولان مردم هنوز به ضرورت تشکیل نهضتی برای آموزش فرهنگ سواد رسانه که مبتنی بر آموزش مهارت های عملیاتی و منکی بر تجربه زیسته است، پی نبرده اند. روشن است که ما نیاز به یک نهضت فراگیر برای آموزش فرهنگ سواد رسانه داریم، زیرا مردم ما آموزش رزماتی جدی می گیرند و سبک زندگی خود را متأثر از آن می دانند که نبود آن را برجسبی برای بی فرهنگی بدانند و آثار آن را در زندگی روزمره خود جاری و ساری ببینند. این وظیفه همه نهاد های آموزشی و اجرایی است که فرهنگ آموزش را به صورت یک گفتمان کاربردی در قالب نهضت سواد رسانه به جای آموزش سواد رسانه ایجاد کنند.

تا کنون شاهد کوشش های فراوان و تأثیر گذار سازمان ها و نهاد های مردمی از جمله بسیج برای ایجاد نهضت سواد رسانه از طریق پایگاه های بسیج در مسجد ها و مدرسه ها و دانشگاه ها برای ترویج این گفتمان بوده ایم، اما متولیان فرهنگی هنوز به این نتیجه نرسیده اند که برای آموزش سواد رسانه نیاز به شکل گیری یک نهضت فراگیر با هم افزایی همه نهاد های آموزشی و اجرایی و مردمی است و هرگونه تأثیر جزیره ای بدون هم افزایی در بودجه و امکانات برای این امر مهم نتیجه ای جز تأثیر حداقلی و هدر رفت نیرو و امکانات نخواهد داشت. در این میان نقش آموزش و پرورش و شهرداری به عنوان دونهاد تصمیم ساز که وظیفه فرهنگ سازی عمومی در جامعه را به عهده دارند، برای فراگیری این نهضت در لایه های مختلف جامعه پر رنگ تر است. در صورت همکاری این دونهاد با امضای تفاهم نامه های عملیاتی با نهاد های مردمی مثل بسیج که به عنوان پرچم دار نهضت سواد رسانه در کشور به تربیت نیروهای متخصص برای آموزش فرهنگ سواد رسانه پرداخته و حامل تجربه های ارزشمند عملیاتی است، می توان امید داشت نهضت فرهنگ سواد رسانه به صورت خوشه ای در میان عموم شهروندان شهر هوشمند اجرا و سبک ارتقای سطح فرهنگ سواد رسانه و منجر به توسعه شهر هوشمند شود.

اخبار

اکران «تک تیر انداز» هم زمان با هفته دفاع مقدس

فیلم سینمایی «تک تیر انداز» به کارگردانی علی غفاری و تهیه کنندگی ابراهیم اصغری از امروز ۳۰ شهریور در هم زمان با هفته دفاع مقدس از سوی مؤسسه پخش بهمن سپر در سینما های کشور اکران خواهد شد. فیلمی که در اتفاقی نادر پیش از اکران در سینما هادر نوروز امسال روی آنتن تلویزیون رفت. «تک تیر انداز» که برای اولین بار در سی ونهمین جشنوار و فجر به نمایش درآمد

و سمیرم بلورین بهترین فیلم از نگاه ملی و بهترین جلوه های ویژه میدانی را دریافت کرد، فیلمی قهرمان محور است که برشی کوتاه از حضور حماسی شهید عبدالرسول زرین، بهترین تک تیر انداز دوران دفاع مقدس را در قالب یک داستان روایت می کند. کامبیز دیرباز، امیر رضا لاوری، علی رضا کمالی، عبدالرضا نصاری، حسین پوریده، اسماعیل خلج و حسین شریفی ترکیب بازیگران این فیلم سینمایی را تشکیل می دهند. روز گذشته از پوستر جدید این فیلم سینمایی نیز که محمد روح الامین آن را طراحی کرده است، رونمایی شد.

شهرار

۳شنبه
۲۳ شهریور ۱۴۰۰
۱۳ شهریور ۱۳۳۲
۱۳ شهریور ۱۳۳۲

۱۵
SHAHRARANNEWS.IR

فرهنگ و هنر